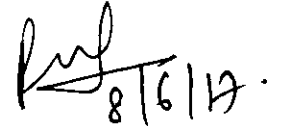

विषय :- शासकीय सेवेत असतांना दिवंगत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांच्या
नातेवाईकांना अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्ती देण्याबाबतच्या योजनेची माहिती.

*****

सर्व समावेशक परिपत्रक :-

१. अनुकंपा नियुक्ती ही केवळ सेवेत असतांना दिवंगत झालेल्या गट 'क' व 'ड' च्या कर्मचा-यांच्या पात्र कुटुंबियांनाच गट 'क' किंवा 'ड' पदावर नियुक्तीसाठी अनुज्ञेय राहिल (शा. नि. क्र.अकंपा-१००४/प्र.क्र.५१/२००४/आठ, दि. २२/८/२००५)
२. संबंधित आस्थापना अधिका-याने अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्तीच्या योजनेची माहिती शासकीय कर्मचा-यांच्या मृत्युनंतर त्यांच्या कुटुंबियांना १५ दिवसांत किंवा कुटुंब निवृत्त वेतनाची कागदपत्रे पाठवितांना देणे आवश्यक आहे (शा. नि. क्र.अकंपा-१०९५/प्र.क्र.३४-अ/आठ, दि. २३/८/१९९६ व परिपत्रक दि. ११/२/२००९)
३. अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्तीसाठी कर्मचारी दिवंगत झाल्यापासून किंवा पात्र वारसदार सज्जान झाल्यानंतर १ वर्षाच्या मुदतीत अर्ज करणे आवश्यक आहे. पुढील २ वर्षांपर्यंत विलंब क्षमापित करण्याचे अधिकार प्रशासकीय विभागास आहेत (शा. नि. दि. २२/८/२००५ व शा.नि. २०/५/२०१५)
४. अनुकंपा नियुक्तीची संबंधित कार्यालयाच्या व जिल्हाधिका-याच्या स्तरावर या प्रमाणे दुहेरी प्रतिकासूची ठेवण्यात यावी. (शा. नि. दि. २२/८/२००५)
५. अनुकंपा नियुक्तीची पदे प्रतिवर्षी रिक्त होणा-या पदांच्या १० टक्के प्रमाणात भरण्यात यावी (शा. नि. दि. १/३/२०१४ व दि. ३/५/२०१७)
६. अनुकंपा नियुक्तीकरिता कमाल वयोमर्यादा ४५ वर्षे इतकी निश्चित करण्यात आली आहे. (शा. नि. दि. ६/१२/२०१०)
७. दिनांक ३१/३/२००९ नंतर तिसरे अपत्य झालेल्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबियास अनुकंपा तत्त्वावरील नियुक्ती अनुज्ञेय नाही. (शा. नि. दि. २८/३/२००९)
८. गट अ/ब/क/ड मधील शासकीय अधिकारी अथवा कर्मचा-यास नक्षलवादी / आंतकवादी / दरोडेखोर/ समाजविघातक यांच्या हल्ल्यात / कारवाईत मृत्यु आल्यास अथवा ते स्वतःचा जीव धोक्यात घालून प्रत्यक्ष कर्तव्य बजावत असतांना मृत्युमुखी पडल्यास त्यांच्या कुटुंबियांतील पात्र व्यक्तीस अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्तीसाठी सामान्य प्रतीकासूचीमध्ये न घेता त्यांचे करिता वेगळी यादी करून तथापि प्रतीवर्षी रिक्त होणा-या पदाच्या १० टक्के प्रमाणात नियुक्ती देण्याची अट शिथिल करून सर्व प्राथम्याने नियुक्ती देण्यात यावी. (शा. शुध्दीपत्रक दि. १७/९/२०१२ व शा.नि.दि.१/३/२०१४)
९. अनुकंपा तत्त्वावर गट क किंवा ड पदावर नियुक्ती देण्याची अट शिथिल करून शैक्षणिक अर्हता व पात्रतेनुसार शाहिद पोलीस कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांपैकी एकास वर्ग-अ किंवा वर्ग-ब मध्ये नियुक्ती अनुज्ञेय आहे. (शा. नि. दि.६/२/२००९)
१०. प्रतिकासूचीमधील उमेदवाराचे नांव बदलण्याची तरतूद नाही तथापि, प्रतिकासूचीवरील उमेदवाराचे निधन झाल्यास दिवंगत शासकीय कर्मचा-यांच्या कुटुंबातील अन्य पात्र उमेदवाराचे नांव प्रतिकासूचीवर मुळ उमेदवाराच्या दिनांकास घेता येईल. (शा.नि. २०/५/२०१५)
११. विवाहित मुलगी एकमेव अपत्य असेल तर हमीपत्र घेवून तिला अनुकंपा नियुक्तीचा लाभ अनुज्ञेय असेल. (शा.नि. २६/२/२०१३)

(डॉ. प्रज्ञा सरवदे)

अपर पोलीस महासंचालक (प्रशासन)
पोलीस महासंचालक यांचे करिता.

प्रति,

सर्व पोलीस आयुक्त (लोहमार्ग सह)

अपर पोलीस महासंचालक, गु.अ.वि., महाराष्ट्र राज्य, पुणे/ लोहमार्ग, मुंबई /रा.रा.पो.बल,मुंबई /

वाहतूक, मुंबई / प्रशिक्षण व खास पथके, मुंबई, दहशतवाद विरोधी पथक म.रा, मुंबई.

आयुक्त, राज्य गुप्तवार्ता विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

संचालक, बिनतारी संदेश विभाग म.रा., पुणे/म.पो.अकादमी, नाशिक/महाराष्ट्र गुप्तवार्ता प्रबोधिनी, पुणे
सर्व परिक्षेत्रीय विशेष पोलीस महानिरीक्षक

विशेष पोलीस महानिरीक्षक, मोटार परिवहन, पुणे/ रा.रा.पो.बल, पुणे/रा.रा.पो.बल, नागपूर
/ न.वि.अ., नागपूर / फोर्स वन, मुंबई.

पोलीस उप महानिरीक्षक, गडचिरोली परिक्षेत्र, कॅम्प नागपूर.

सर्व पोलीस अधीक्षक [रेल्वे / बिनतारी संदेश, मोटार परिवहन सह]

सर्व परिक्षेत्रीय विशेष पोलीस महानिरीक्षक

विशेष पोलीस महानिरीक्षक, मोटार परिवहन, पुणे/ रा.रा.पो.बल, पुणे/रा.रा.पो.बल, नागपूर
/ न.वि.अ., नागपूर / फोर्स वन, मुंबई.

पोलीस उप महानिरीक्षक, गडचिरोली परिक्षेत्र, कॅम्प नागपूर.

सर्व पोलीस अधीक्षक [रेल्वे / बिनतारी संदेश, मोटार परिवहन सह]

सर्व प्राचार्य, पोलीस प्रशिक्षण केंद्रे.

सर्व समादेशक, राज्य राखीव पोलीस बल, गट क्र . १ ते १६

प्राचार्य, गुन्हे अन्वेषण प्रकटीकरण केंद्र, नाशिक.

प्रत माहितीकरिता :-

महासंचालक, अ.सी.बी., महाराष्ट्र राज्य, मुंबई [सस्नेह].

पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई [सस्नेह].

C.R. 20040827153049001-0100.

शासकीय सेवेत असताना दिवंगत, अकाली सेवनिवृत्त झालेल्या कर्मचा-यांच्या नातेवाईकांस अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती देण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन,

सामान्य प्रशासन विभाग,

शासन निर्णय, क्रमांक: अकंपा-1095/प्र.क्र.34-अ/आठ,

मंत्रालय, मुंबई-400 032, दिनांक 23 ऑगस्ट, 1996.

- वाचा :-** (1) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक: अकंपा-1092/1597/प्र.क्र.44/आठ, दिनांक 16 ऑक्टोबर, 1993.
- (2) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक: अकंपा-1092/2335/प्र.क्र.90/93/आठ, दिनांक 26 ऑक्टोबर, 1994.

शासन निर्णय

शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक: अकंपा-1093/2335/प्र.क्र.90/93/आठ, दि. 26 ऑक्टोबर, 1994 च्या शासन निर्णयानुसार अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीची सुधारित योजना कायमिक्त केली आहे. या योजनेमध्ये काही बदल करण्याबाबत विविध विभागांकडून आग्रह धरण्यात येत होता. त्यावर साकड्याने विचार करून सदर योजनेमध्ये पुढीलप्रमाणे बदल करण्यात येत आहेत :-

2. उपरोक्त शासन निर्णयातील परिशिष्ट 'अ' मधील -

- (अ) नियम 2 (ब) नुसार गट 'क'/'ड' मधील कर्मचा-यांच्या बाबतीत, त्यांच्या वयस अनुक्रमे किमान 55 वर्षे / 57 वर्षे पूर्ण होण्यापूर्वी वैद्यकीय कारणास्तव सेवनिवृत्ति घ्यावी झालेल्या कर्मचा-यांच्या नातेवाईकांसच या योजनेअंतर्गत लाभसाठी पात्र समजण्यात यावे.
- (ब) नियम 3 (अ) नुसार अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीसाठी पात्र नातेवाईकांमध्ये पुढील नातेवाईकांचा समावेश करण्यात यावा.
- (1) मृत शासकीय कर्मचा-याचा/वैद्यकीय कारणास्तव सेवनिवृत्त होणा-या शासकीय कर्मचा-याचा मुलगा ह्यात नसेल व त्याच्या कुटुंबातील पात्र नातेवाईकांव्यतिरिक्त अन्य कोणीही अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीसाठी पात्र नसेल तर त्याची सून.
- (2) केवळ अविवाहीत शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत त्यांच्यावर सर्वस्वी अवलंबून असणारा भाऊ किंवा अविवाहीत बहीण.

उपरोक्त योजनेतर्गत नियुक्ती देण्यापूर्वी संबंधितांकडून कुटुंबातील अन्य व्यक्तींचा सांभाळ करण्याबाबत प्रतिज्ञापत्र घेण्यात यावे.

3. ज्या शासकीय कर्मचा-यांना वैयक्तिक कायदानुसार एकापेक्षा जास्त लग्न करण्यास प्रतिबंध नसेल अशा कर्मचा-यांच्या एकापेक्षा जास्त पत्नी ह्यात असल्यास, ज्या पत्नीला किंवा तिच्या मुलाला/अविवाहीत मुलीला अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती घ्यायची आहे त्या व्यतिरिक्त अन्य पत्नीचे ना-हरकत प्रमाणपत्र घेणे आवश्यक आहे.

4. गट 'क' मधील पदांवर अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीसाठी पात्र असणा-या कर्मचा-याला पदाच्या उपलब्धते अभावी गट 'ड' मधील पदांवर नियुक्ती दिल्यास पद उपलब्ध होताच गट 'क' मधील पदांवर त्याला प्राधान्याने नियुक्ती देण्यात यावी. अशी नियुक्ती सरळरेषेचा नियुक्तीने भरण्यात येणा-या पदांवरील समजण्यात यावी. मात्र गट 'ड' मधील पदांवर अनुकंपा योजनेअन्वये नियुक्ती देण्याच्या आदेशात तसा स्पष्ट उल्लेख करण्यात यावा, तसे करण्यात आले असेल तरच गट 'क' मधील पदांवर नियुक्ती देता येईल.

5. अनुकंपा तत्वावर लिपिक-टंकलेखाक पदांवर नियुक्ती देण्यात आलेल्या उमेदवारांना टंकलेखनाचे विहित वेगमयदिचे शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्यास 2 वर्षांची मुदत, पुढील अटीच्या अधिनस्त देण्यात यावी.

(अ) विहित कालावधीत हे प्रमाणपत्र सादर न केल्यास नियुक्ती संपुष्टात आणण्यात येईल, अशी अट नियुक्ती आदेशातच नमूद करण्यात यावी.

(ब) दिनांक 16 ऑक्टोबर, 1993 नंतर नियुक्त करण्यात आलेल्या कर्मचा-यांनाच ही सवलत अनुज्ञेय राहिल.

(क) दिनांक 16 ऑक्टोबर, 1993 च्या आदेशानुसार ज्या लिपिक-टंकलेखाकांच्या नियुक्त्या 11 महिन्यांत विहित टंकलेखन प्रमाणपत्र सादर न केल्याने संपुष्टात आणल्या गेल्या आहेत, त्यांनी आवश्यक प्रमाणपत्र प्राप्त केले असल्यास त्यांना पुनःनियुक्ती देण्यात यावी.

(ड) दिनांक 16 ऑक्टोबर, 1993 नंतर ज्या लिपिक-टंकलेखाकांनी टंकलेखनाचे प्रमाणपत्र 11 महिन्यांत प्राप्त केलेले नाही, त्यापि, त्यांच्या नियुक्त्या पुढे चातु ठेवण्यात आलेल्या आहेत अशा कर्मचा-यांनी टंकलेखनाचे विहित वेगमयदिचे शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र नियुक्तीच्या दिनांकापासून 2 वर्षांत प्राप्त करणे आवश्यक आहे. ज्यांच्या बाबतीत हा कालावधी यापूर्वीच संपुष्टात आला आहे त्यांच्या सेवा समाप्त करण्यात याव्यात.

(इ) कोणत्याही कारणास्तव दोन वर्षांपेक्षा अधिक मुदतवाढ अनुज्ञेय असणार नाही. हा कालावधी संपताच नियुक्ती संपुष्टात आणावी.

6. मृत/वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त होणा-या शासकीय कर्मचा-यांच्या नात्यांकरिता अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीच्या योजनेची माहिती देण्याची जबाबदारी संबंधीत आस्थापना अधिका-यांची राहिल. आस्थापना अधिका-याने अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीच्या योजनेची माहिती शासकीय कर्मचा-यांच्या मृत्यूनंतर 15 दिवसांनंतर किंवा कुटुंब निकृत्तियेतनाची कागदपत्रे पाठविताना शासकीय कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना स्थिरत उपलब्ध करून द्यावी. (सोबत नमुना माहितीसाठी).

7. यापूर्वीची प्रकरणे पूर्वीच्या नियमानुसार निकालात काढण्यात आली आहेत अशा प्रकरणांची पुनःतपासणी या आदेशानुसार करण्याची आवश्यकता नाही. तथापि, प्रलंबित प्रकरणे निकालात काढताना उपरोक्त तरतुदी विचारात ठेऊन कार्यवाही करण्यात यावी.

गहाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

य. मा. जोशी,

उप सचिव, गहाराष्ट्र शासन.

प्रति,

राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, गलवार हिल, मुंबई-400 032,

मुख्य मंत्री यांचे सचिव,

एच-731(5000-4-96)-131.

सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव,

सर्व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक,

* प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,

* प्रबंधक, अपील शाखा उच्च न्यायालय, मुंबई,

* प्रबंधक, लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,

* सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई,

* सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (10 जादा प्रतीसह),

* सचिव, महाराष्ट्र विधानसभा सचिवालय, मुंबई,

* सचिव, महाराष्ट्र विधानपरिषद सचिवालय, मुंबई,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-1 (लेखा व हक्कदारी), मुंबई,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-1 (लेखा परीक्षा), मुंबई,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-2 (लेखा व हक्कदारी), नागपूर,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-2 (लेखा परीक्षा), नागपूर,

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,

निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,

मुख्य लेखा परीक्षक (निवासी लेखा), कोकण भवन, नवी मुंबई,

सर्व विभागीय आयुक्त,

सर्व जिल्हाधिकारी,

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,

सामान्य प्रशासन विभाग/कार्यासन 12, 13-अ व 14-अ,

सर्व मंत्रालयीन विभाग (सामान्य प्रशासन विभाग घट्ट),

निरनिराळ्या मंत्रालयीन विभागांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख.

अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्तीच्या योजनेची वैशिष्ट्ये

1. उद्देश :- मृत शासकीय/विद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त शासकीय कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना तयारित आर्थिक आधार मिळणे.
2. पात्र नातेवाईक :- (अ) पती/पत्नी, मुलगा, अविवाहित मुलगी.
(ब) अविवाहित शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत सर्वस्वी अयलंबून असणारा अविवाहित भाऊ अथवा बहीण.
(क) मृत शासकीय कर्मचा-याचा मुलगा ह्यात नसेल तर त्याची सून.
3. अर्ज करण्याची गुदत :- मृत्युच्या/अकाली सेवानिवृत्तीच्या दिनांकापासून 5 वर्षे.
4. शोधाधिक अर्हता :- (अ) त्या त्या पदाच्या सेवाप्रवेश नियमानुसार त्यापि विद्यवेच्या बाबतीत गट 'ड' मधील नियुक्तीकरीता शिथिलक्षम.
(ब) लिपिक-टंकलेखाक पदावरील नियुक्तीकरीता टंकलेखानाचे प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्यास 2-यर्षांची सवलत.
5. अर्ज :- शक्यतो विहित प्रपत्रात करणे.

उपरोक्त माहिती मिळाल्याबाबत कुटुंबियांकडून पोच घेणे आवश्यक आहे.

महाराष्ट्र शासन
 सामान्य प्रशासन विभाग
 क्रमांक १-५ MAY 2001
 5233

शासकीय सेवेत अनुकंपा तत्त्वावर
 नियुक्ती देण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
 सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक अकंपा. १०००/प्र. क्र. २०/२०००/आठ
 मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २८ मार्च २००१.

- व्याचा. - (१) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक अकंपा. १०९३/२३३५/प्र. क्र. १०/९३/आठ, दिनांक २६ ऑक्टोबर १९९४.
 (२) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक अकंपा. १०९५/प्र. क्र. ३४-अ/आठ, दिनांक २३ ऑगस्ट १९९६.
 (३) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक अकंपा. १०९३/२३३५/प्र. क्र. १०/९३/आठ, दिनांक १२ मार्च १९९७.
 (४) शासन परिपत्रक, नगर विकास विभाग, क्रमांक बीसीसी. १०८६/५४४/सीआर-६३/८६/न. वि. १०, दिनांक ६ मे १९८६.
 (५) शासन परिपत्रक, नगर विकास विभाग, क्रमांक : संकीर्ण. २९९२/१९९९/प्र. क्र. १६४/९२/न. वि. ६, दिनांक ५ नोव्हेंबर १९९२.

शासन निर्णय

शासन सेवेत असताना दिवंगत/अकाली सेवानिवृत्त झालेल्या कर्मचाऱ्यांच्या नातेवाईकांस अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्ती देण्यासंबंधीच्या योजनेचे सुधारित निम्न संदर्भाधीन क्रमांक (१) येथील दिनांक २६ ऑक्टोबर १९९४ च्या शासन निर्णयान्वये विहित केलेल्या तरतुदी आलेले आहेत. त्यात संदर्भाधीन क्रमांक (२) व (३), येथील दिनांक २३ ऑगस्ट १९९६ आणि दिनांक १२ मार्च १९९७ च्या शासन निर्णयान्वये केलेल्या सुधारणांचा पुनर्विचार करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते. याबाबत विचार करून आता शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे :-

(अ) संदर्भाधीन क्रमांक (३) येथील दिनांक १२ मार्च १९९७ च्या शासन निर्णयानुसार विहित केलेली राज्यात लक्षाधिकाऱ्यांनी आणि मुंबईत सामान्य प्रशासन विभागात एकत्रित प्रतिकक्षासूची ठेवण्याची प्रचलित कार्यपद्धती यापुढे देखील तशीच चालू ठेवण्यात येत आहे.

(ब) संदर्भाधीन दिनांक २६ ऑक्टोबर १९९४ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २ (ब), (क), (ड) रद्द करून त्याऐवजी खालीलप्रमाणे सुधारित तरतूद २ (ब) येथे समाविष्ट करण्यात येत आहे :-

“वयाची ५० वर्षे पूर्ण होण्यापूर्वीच जे कर्मचारी कर्करोग, पक्षाघात किंवा अपघातामुळे सेवेसाठी कायमचे असमर्थ होतील केवळ त्यांच्याच कुटुंबियांना अनुकंपा नियुक्तीसाठी पात्र समजण्यात यावे.”

या सुधारित तरतुदीच्या समावेशामुळे संदर्भाधीन क्रमांक (२) येथील दिनांक २३ ऑगस्ट १९९६ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २ (अ) येथील तरतूद वगळण्यात आल्याचे समजण्यात यावे.

(क) गट “क” व “ड” मधील जी रिक्त पदे भरण्यास शासनाने मंजूरी दिली आहे केवळ अशाच पदांवर अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्त्या करण्यात याव्यात.

(ड) अनुकंपा तत्त्वावरील गट “क” व “ड” मधील पदांवर करण्यात येणाऱ्या नियुक्त्या यापुढे शासनाच्या पूर्वमान्यतेशिवाय करण्यात येऊ नयेत.

(इ) दिनांक ३१ डिसेंबर २००१ नंतर तिसरे अपत्य झालेल्या कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबियांस अनुकंपा तत्त्वावरील नियुक्तीसाठी पात्र समजले जाणार नाही.

(फ) अनुकंपा तत्त्वावरील नियुक्तीचा लाभ, सेवेत असताना दिवंगत किंवा वरील (ब) प्रमाणे अकाली निवृत्त केवळ गट “क” व “ड” मधील कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबियांना गट “क” व “ड” मधील पदांवर नियुक्तीसाठी अनुकंपा देण्यात येतील.

२.- अनुकंपा तत्त्वावरील नियुक्तीसंबंधातील वरील सुधारित तरतुदी सदर आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील.

३. सर्व लक्षाधिकाऱ्यांनी तसेच सर्व नियुक्ती अधिकाऱ्यांनी त्यांचेकडील अनुकंपा नियुक्तीसंबंधीची प्रकरणे हाताळताना उपरोक्त सुधारित निर्देशांचे काटेकोरपणे पालन होत आहे याची खात्री करावी.

४. शासन असेही आदेश देत आहे की, संदर्भाधीन क्रमांक (४) व (५) येथील नगरविकास विभागाच्या अनुक्रमे दिनांक ६ मे १९८६ आणि दिनांक ५ नोव्हेंबर १९९२ च्या शासन परिपत्रकातील तरतुदीनुसार नगरपालिका/महानगरपालिकांमध्ये सफाई कर्मचाऱ्यांना लांड समितीच्या शिफारशीनुसार नियुक्त्या देण्याची सध्याची पद्धत यापुढेही चालू ठेवण्यात यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

प्रकाश लोखंडे,
 उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

933

127

राज्यपालाचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.

मुख्य मंत्री यांचे प्रधान सचिव,

उप मुख्य मंत्री यांचे प्रधान सचिव,

सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव,

सर्व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक,

* प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई (पत्राने),

* प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई (पत्राने),

* प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई (पत्राने),

* सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (१० जादा प्रतीसह) (पत्राने),

* सचिव, महाराष्ट्र विधानपरिषद सचिवालय, मुंबई (पत्राने),

सर्व उपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा व हक्कदारी), मुंबई,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा व परीक्षा), मुंबई,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व हक्कदारी), नागपूर,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व परीक्षा), नागपूर,

अधिपत व लेखा अधिकारी, मुंबई,

निवारण लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,

मुख्य लेखा परीक्षक (निवासी लेखे), कोकण भवन, नवी मुंबई,

सर्व 'वभागीय' आयुक्त,

सर्व जिल्हाधिकारी,

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,

सामान्य प्रशासन विभाग/कार्यासन १२, १३, १३-अ, १४-अ, १९, २८, २८-अ, ३४, ३४-अ, ३७,

सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने,

सर्व मंत्रालयीन विभाग (सामान्य प्रशासन विभाग धरून),

निरा-राज्या मंत्रालयीन विभागांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,

निवृत्त नस्ती कार्यासन आठ.

* पत्राने.

१८३ -

राज्यशासन सेवेतील अनुकंपा नियुक्तीची
योजना.
प्रचलित कार्यपध्दती व योजनेच्या तरतुदीत
सुधारणा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन निर्णय, क्रमांक:अकंपा-१००४/प्र.क्र.५१/२००४/आठ
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक:२२ ऑगस्ट, २००५

- संदर्भ:- १) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक:अकंपा-१०९३/२३५५/प्र.क्र.९०/९३/आठ,
दिनांक: २६ ऑक्टोबर, १९९४
२) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक:अकंपा-१०९३/२३५५/प्र.क्र.९०/९३/आठ,
दिनांक १२ मार्च, १९९७
३) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक:अकंपा-१०००/प्र.क्र.२०/२०००/आठ,
दिनांक २८ ऑगस्ट, २००१
४) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक:अकंपा १००३/प्र.क्र.५९/२००३/आठ,
दिनांक ३० जानेवारी, २००४

शासकीय कर्मचारी सेवेत अरातांना दिवंगत झाल्यास किंवा गंभीर आजारांमुळे/अपघातांमुळे
शासकीय सेवा करण्यास वैद्यकीयदृष्ट्या कायमचे असमर्थ ठरून रुग्णता निवृत्त झाल्यास त्यांच्या कुटुंबावर
ओढवणाऱ्या आपत्तीत कुटुंबियांना त्वरीत सहाय्य व्हावे ह्या उद्देशाने प्रथम १९७६ मध्ये अनुकंपा नियुक्तीची
योजना सुरू करण्यात आली. या योजनेचा वेळोवेळी आढावा घेवून मार्च, १९८५ तसेच ऑक्टोबर, १९९४ मध्ये
योजनेत सुधारणा करण्यात आल्या.

संदर्भाधीन क्रमांक:१ येथील दिनांक २६ ऑक्टोबर, १९९४ च्या शासन निर्णयान्वये अनुकंपा
नियुक्तीची सुधारीत योजना अमलात आली. त्यानुसार अनुकंपा धारकांना नियुक्ती देण्याचे अधिकार
संबंधित नियुक्ती प्राधिकार्यांना देण्यात आले होते. त्यामुळे नियुक्ती अधिकार्यांकडेच गट 'क' व 'ड'
मधील पदांवर नियुक्तीसाठी प्रतिकासूची ठेवण्यात येत होत्या. मात्र सर्वच कार्यालयांमध्ये रिक्त पदे उपलब्ध
होण्याचे प्रमाण त्याप्रमाणात नव्हते. तसेच त्यात सुसूत्रता नव्हती. त्यामुळे जिल्ह्यातील सर्व शासकीय
कार्यालयांतील अनुकंपा नियुक्तींचे सुसूत्रीकरण करण्यासाठी तसेच सर्वच अनुकंपा धारकांना नियुक्तीच्या
समान रांधी मिळव्यात, त्यास विलंब होवू नये या कारणासाठी जिल्हाधिकार्यांकडे जिल्ह्यातील सर्व
कार्यालयांतील अनुकंपाधारकांची गट 'क' व 'ड' ची स्वतंत्र परंतु सामायिक प्रतिकासूची देवावी व
जिल्ह्यातील सर्व कार्यालयात उपलब्ध होणाऱ्या पदांवर संबंधित नियुक्ती अधिकार्यांच्या मागणीनुसार या
सामायिक सूचीतील अनुकंपाधारकांची शिफारस करावी अशा स्वरूपाची कार्यपध्दती संदर्भाधीन क्रमांक:२
येथील दिनांक १२ मार्च, १९९७ च्या शासन निर्णयान्वये विहित केली होती. तथापि, या कार्यपध्दतीतही
नियुक्तींना विलंब होतो तसेच उपलब्ध होणाऱ्या पदांची गरजा इत्यादी कारणास्तय या कार्यपध्दतीत बदल
करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते.

मा.सर्वोच्च न्यायालयांनी दिलेल्या विविध निर्णयानुसार अनुकंपा तत्काशरील नियुक्ती हा
कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबांचा "चारसा हप्क" होत नाही. कुटुंबाची अंत्यत हलाखीची स्थिती असल्यास अगदी
अपघातात्मक परिस्थितीतच विहित कार्यपध्दतीशिवाय अनुकंपा नियुक्ती करता येईल तसेच काही काळाकरी
उसटून गेल्यावर अनुकंपा नियुक्ती अनुज्ञेय राहत नाही अशा आशयाचे सर्वोच्च न्यायालयांचे निर्णय
विचारात घेवून अनुकंपा नियुक्तीच्या प्रचलित पध्दतीत काही सुधारणा करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन
होते. संदर्भाधीन क्रमांक:१ येथील दिनांक २६ ऑक्टोबर, १९९४ च्या शासन निर्णयानुसार संदर्भाधीन
क्रमांक:३ येथील दिनांक २८ मार्च, २००१ च्या शासन निर्णयानुसार विहित अटीचे पुनरावलोकन करून

सेट/एच-१०६२(७०००-४-२००५)-१

४२२२२

मय

कृ.मा.प.

सुधारणा करण्याचे देखील शासनाच्या विचाराधीन होते. या सर्व बाबींचा विचार करून शासन आता पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे:-

शासन निर्णय

१. संदर्भाधीन क्रमांक:२ येथील शासन निर्णय, दिनांक १२ मार्च, १९९७ अन्वये विहित केलेल्या, जिल्हात सर्व शासकीय कार्यालयांतील पात्र उमेदवारांची अनुकंपा नियुक्त्यांसाठी संबंधित सर्व जिल्हाधिकार्यांकडे गट 'क' व 'ड' साठी आणि बृहन्मुंबईतील कार्यालयांसाठी गट 'क' करिता सामान्य प्रशासन विभागाकडे सामायिक प्रतिक्षासूची ठेवण्याच्या सध्याच्या विहित कार्यपध्दतीत अंशतः सुधारणा करून जिल्हाधिकार्यांकडील अशा सामायिक प्रतिक्षासूचीबरोबरच संबंधित नियुक्ती प्राधिकार्यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्राकरिता गट 'क' व 'ड' करिता प्रतिक्षासूची ठेवण्याची दहेरी प्रतिक्षासूचीची कार्यपध्दती अंगलात आणण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. त्यासंबंधी कार्यवाही खालीलप्रमाणे करण्यात यावी:-

(अ) जिल्हाधिकार्यांकडे/सामान्य प्रशासन विभागाकडे असलेल्या सध्याच्या सामायिक प्रतिक्षासूची हा अनुकंपा नियुक्त्यांच्या समन्वयाराठी आणि आढाव्यासाठी यापुढेही तशाच चालू ठेवावात. मात्र सामायिक प्रतिक्षा सूचीत समाविष्ट असलेले उमेदवार मूळ ज्या ज्या कार्यालय/विभागाकडून आले होते त्याची नावे त्या त्या संबंधित मूळ कार्यालय/विभाग यांना त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील गट 'क' आणि 'ड' मधील पदांवर नियुक्तीसाठी स्वतंत्र प्रतिक्षासूची ठेवण्यासाठी कळवावीत. ही नावे मूळ कार्यालयांना परत कळविताना त्यांचा परस्पर क्रम हा मूळ प्रतिक्षासूचीनुसार असावा. उदा: सामायिक सूचीत क्र.७,१३,२१ येथील उमेदवार एकाच कार्यालयाचे असतील तर त्या कार्यालयास नावे परत कळविताना क्र.७ येथील उमेदवार पहिला; क्रमांक १३ येथील उमेदवार दुसरा व क्रमांक २१ येथील उमेदवार तिसरा याप्रमाणे यादी करून ती मूळ विभागास कळवावी.

सर्व जिल्हाधिकारी/सामान्य प्रशासन विभाग यांनी सदर कार्यवाही एक महिन्याच्या कालावधीत पूर्ण करावी.

(आ) गट 'क' तसेच गट 'ड' मधील पदांवर नियुक्तीसाठीच्या सामायिक प्रतिक्षासूचीतील उमेदवारांच्या वरीलप्रमाणे दोन वेगवेगळ्या याद्या करून मूळ विभाग/कार्यालयांना कळवाव्यात.

(इ) मूळ विभाग/कार्यालयास जिल्हाधिकार्यांकडून अशा याद्या प्राप्त झाल्यावर गट 'क' व 'ड' मधील पदांवरिल नियुक्तीसाठी राक्षम नियुक्ती प्राधिकारी (कार्यालय किंवा विभाग प्रमुख इत्यादी) त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील उपलब्ध गट 'क' व 'ड' च्या रिक्त पदांवर पदासाठी विहित अटी व शर्ती पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांना या यादीतील क्रमानुसार नियुक्त करू शकतील. मात्र उमेदवारांच्या नियुक्त्या केल्यानंतर त्या उमेदवारांची नावे जिल्हाधिकार्यांकडील सामायिक प्रतिक्षासूचीतून वगळण्यासाठी संबंधित जिल्हाधिकार्यांना लगेच कळवावीत.

बृहन्मुंबईतील गट 'क' मधील नियुक्ती प्राधिकारी यांनी त्यांचेकडील नियुक्त्यांबाबतची माहिती सामान्य प्रशासन विभागाच्या कार्यासन १४-अ ला कळवावी.

(उ) थापुढे अनुकंपाची प्रकरणे ज्या कार्यालयात/विभागात होतील त्या प्रकरणांच्या छाननीनंतर पात्र उमेदवारांची नावे संबंधित नियुक्ती अधिकाऱ्यांकडील गट 'क' व 'ड' प्रतिक्षासूचीत समाविष्ट करण्यात यावीत. त्याचप्रमाणे ज्या तारखेस अशी नावे कार्यालयाच्या प्रतिक्षासूचीवर घेण्यात येतील त्याच तारखेपासून त्यांची नावे संबंधित जिल्हाधिकार्यांकडील सामायिक प्रतिक्षासूचीत समाविष्ट करण्यासाठी जिल्हाधिकार्यांकडे पाठवावीत.

बृहन्मुंबईतील नियुक्ती प्राधिकारी यांनी त्यांचेकडील गट 'क' च्या प्रतिक्षासूची/नियुक्त्यांबाबत वरीलप्रमाणे सामान्य प्रशासन विभागाच्या कार्यासन १४-अ ला कळवावे.

(ए) जिल्हाधिकार्यांकडे/सामान्य प्रशासन विभागाकडे वरीलप्रमाणे समन्वयाचे कामासाठी ठेवलेल्या सामायिक सूचीत याप्रमाणे जिल्ह्यातील विविध कार्यालयांकडून येणारी नवीन नावे गूळ कार्यालयांच्या प्रतिसासूचीत समाविष्ट केलेल्या दिनांकानुसार गट 'क' व 'ड' च्या सामायिक प्रतिसासूचीत समाविष्ट करावीत.

(ओ) ज्या कार्यालयात अनुकंपाधारक नियुक्तीच्या प्रतिकेत नाहीत, परंतु गट 'क' किंवा 'ड' मध्ये रिक्त पदे उपलब्ध आहेत त्यांनी त्यांचेकडे वर्षात रिक्त झालेल्या/होणाऱ्या गट 'क' व 'ड' मधील पदांपैकी ५% पदे अनुकंपा धारकांनी भरण्यासाठी जिल्हाधिकार्यांकडे मागणीपत्र पाठवावे. अशी मागणीपत्रे पाठविताना संबंधित कार्यालयाने त्यांचेकडे संबंधित पदांवर नियुक्ती देण्यासाठी अनुकंपाधारक त्या कार्यालयात उपलब्ध नाहीत असे प्रमाणित करावे.

अनुकंपा नियुक्तीसाठी आता वरीलप्रमाणे गट 'क' आणि 'ड' मध्ये प्रतिवर्षी रिक्त होणाऱ्या पदांपैकी ५% पदांची मर्यादा विहित केली असल्याने संदर्भाधीन क्रमांक:४ येथील दिनांक ३० जानेवारी, २००४ च्या आदेशातील परिच्छेद ३ मधील निदेश आता वरीलप्रमाणे सुधारीत झाल्याचे समजण्यात यावे.

(क) हे आदेश निर्गमित होण्यापूर्वी पूर्वीच्या कार्यपध्दतीनुसार जिल्हाधिकार्यांनी सामायिक प्रतिसासूचीतून जर काही उमेदवारांची शिफारस केली असेल आणि त्यांच्या नेमणुका अद्याप व्हावयाच्या असतील तर त्यात कोणताही बदल न करता अशा उमेदवारांच्या नियुक्तीची प्रक्रिया संबंधित नियुक्ती अधिकार्यांनी पूर्ण करावी.

(ख) या आदेशाच्या पूर्वी जिल्हाधिकार्यांकडे काही रिक्त पदांची मागणी प्राप्त झाली असल्यास अशा प्रकरणात जिल्हाधिकार्यांनी प्रथम सामायिक सूचीतून सुयोग्य उमेदवारांची शिफारस करावी व त्यानंतर उर्वरित प्रतिसासूचीतील उमेदवारांची नावे संबंधित नियुक्ती अधिकार्यांना पाठवावीत.

(ग) वरील (क) तसेच (ख) बाबत जिल्हाधिकारी त्यांचेकडील सामायिक सूचीतील पात्र उमेदवारांची त्या कार्यालयात नियुक्तीसाठी शिफारस करील व अशा उमेदवारांचे नाव कळविणाऱ्या गूळ कार्यालयास त्याचे नाव त्या कार्यालयाच्या प्रतिसासूचीतून वगळण्यास कळविले.

बृहन्मुंबईतील कार्यालयांबाबत वरीलप्रमाणे कार्यवाही सामान्य प्रशासन विभाग (कार्यासन १४-अ) यांचेकडून करण्यात यावी

सर्व जिल्हाधिकारी तसेच सामान्य प्रशासन विभाग (कार्यासन १४-अ) यांनी प्रत्येक ६ महिन्यांनी जानेवारी आणि जुलै मध्ये त्यांचेकडील सामायिक प्रतिसासूचीचा आढावा घेवून दरम्यानच्या कालावधीत नियुक्त्या मिळालेल्या उमेदवारांची नावे वगळून त्यांचेकडील सामायिक प्रतिसासूची अद्यावत करतील यासाठी त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील सर्व कार्यालयातील प्रतिसासूच्यांचा आढावा घेवून समन्वयाचे काम करतील.

२. याशिवाय अनुकंपा योजनेच्या सध्याच्या प्रचलित तरतुदीत खालीलप्रमाणे सुधारणा सदर आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून करण्यात येत आहेत:-

(१) गट 'क' व 'ड' मधील कर्मचारी कर्करोग, पक्षाघात किंवा अपघात यामुळे सेवेसाठी कायमचा असमर्थ ठरून रुग्णता निवृत्त झाल्यास त्यांच्या कुटुंबियांना गट 'क' व 'ड' मधील पदांवर नियुक्ती देण्याची सवलत रद्द करण्यात येत आहे. यापुढे केवळ सेवेत असतांना दिवंगत झालेल्या गट 'क' व 'ड' च्या कर्मचाऱ्यांच्या पात्र कुटुंबियांनाच अनुकंपा नियुक्ती अनुज्ञेय राहिल.

(२) यापुढे वयाच्या ४० वर्षांपर्यंतच्याच उमेदवारांना अनुकंपा नियुक्ती अनुज्ञेय असेल. त्यामुळे प्रतिसासूचीत नव्याने समाविष्ट होणाऱ्या उमेदवारांना वयाच्या ४० वर्षांपर्यंत नियुक्ती न मिळाल्यास त्यांची नावे वयाची ४० वर्षे पूर्ण होताच आवश्यक ती नोंद घेवून सूचीतून काढून टाकण्यात यावीत.

कृ.मा.प.

(३) अनुकंपा नियुक्तीसाठी फक्त कुटुंबियांकडून संबंधित नियुक्ती पात्रिकांकडे अर्ज करण्याची मुदत ५ वर्षांची मुदत काढी करून कर्मचारी दिवंगत झाल्याच्या दिनांकापासून एक वर्षांच्या मुदतीत अर्ज करणे आवश्यक राहिल.

३. वरील सुधारणाव्यतिरिक्त अनुकंपा नियुक्तीच्या योजनेतील प्रचलित इतर तरतुदी गापुढेही कायम राहतील.

४. सर्व नियुक्ती अधिकार्यांनी/जिल्हाधिकार्यांनी अनुकंपा नियुक्तीच्या योजनेतील वरील बदल लक्षात घेवून अनुकंपा नियुक्तीसाठी पात्र कुटुंबियांचा त्यांचेकडील प्रतिसासूचीत समावेश करताना योग्य उमेदवाचाचा सूचीत समावेश होईल याची दक्षता घ्यावी. तसेच त्यांचेकडील अनुकंपा नियुक्तीची प्रकरणे निकाली काढावीत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार न. नाताने

न. कुमार
(नविन कुमार)
अपर मुख्य सचिव (सेवा)
सामान्य प्रशासन विभाग

प्रति,

- राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबारहिल, मुंबई.
- मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
- उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
- सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
- मुख्य सचिव,
- सर्व मंत्रालयीन विभागांते अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव/सचिव,
- सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- * प्रबंधक, मूळ शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई.
- * प्रबंधक अपिल शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई.
- * प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.
- * सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.
- * प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय (विधानसभा) मुंबई.
- * सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, (विधानपरिषद) मुंबई.
- * सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई.
- * महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई.
- * महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, नागपूर.
- * महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा परीक्षा), मुंबई
- * महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, नागपूर.
- अधिकाऱ्यां लेखा अधिकारी, मुंबई.
- निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- मुख्य लेखा परीक्षक (निवासी लेखे) कोकण भवन, नवी मुंबई.
- सर्व विभागीय आयुक्त
- सर्व जिल्हा कोठागार अधिकारी.
- निरीक्षका मंत्रालयीन विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख.
- सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यात्तने.
- निकट राहतील.

* पात्राद्वारे

नक्षलविरोधी कारवाईत/नक्षलवादी हत्यात मृत वा जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृहरक्षक दलाच्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना विशेष मदत व इतर सवलती देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक: पीडब्ल्यूएफ-०२०१/प्र.क्र.१०७/पोल ७,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक: ०५.०२.२००९

- बाधा: १) शासन निर्णय गृह विभाग क्र. पीडब्ल्यूएफ-१००३/प्र.क्र.८/पोल-७, दि.१६ मार्च, २००५
२) शासन पुरकपत्र क्र. पीडब्ल्यूएफ-१००३/प्र.क्र.८/पोल-७, दि.६ जुलै, २००५
३) शासन निर्णय गृह विभाग क्र. पीडब्ल्यूएफ-१००३/प्र.क्र.८/पोल-७, दि.२९ नोव्हेंबर, २००८
४) शासन निर्णय महसूल व वन विभाग क्र. डिएमपू-२००८/प्र.क्र.३९९/डीएम-१, दि.१ डिसेंबर, २००८

प्रस्तावना :- दिनांक १.२.२००९ रोजी गडचिरोली जिल्ह्यातील मरकेगाव जंगलाजवळ नक्षलवाद्यांनी पोलीस दलावर केलेल्या हत्यामध्ये १५ पोलीस अधिकारी / कर्मचारी शहीद झाले. सदर घटनेच्या अनुषंगाने नक्षलविरोधी कारवाईत/नक्षलवादी हत्यात मृत वा जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी /कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना विशेष मदत व इतर सवलती देण्याची माग शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :- दिनांक २६.११.२००८ ते २६.११.२००८ या कालावधीत मुंबईवर झालेल्या दहशतवादी हत्यांच्या अनुषंगाने महसूल व वन विभागाने त्यांच्या संदर्भ क्रमांक ४ येथील दि. १.१२.२००८ च्या शासन निर्णयान्वये सदर हत्यात शहीद झालेल्या पोलीसांच्या कुटुंबियांना विशेष मदत देण्याबाबत व इतर सवलतीबाबत शासन आदेश निर्गमित केलेला आहे. त्याच धर्तीवर नक्षलविरोधी कारवाईत/नक्षलवादी हत्यात मृत वा जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृहरक्षक दलाच्या कर्मचारी यांना व त्यांच्या कुटुंबियांना विशेष मदत व इतर सवलती देण्याबाबत झालील प्रगतणे सांगुग्रह अनुदान व सवलती मंजूर करण्यात येत आहेत.

11/1/2009
SPECIAL
1/12

१. सानुग्रह अनुदान व इतर सोयी सवलतीची ठळक वैशिष्ट्ये

अ) सदनिका : शहीद झालेल्या पोलीस अधिकारी /कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबियांना त्यांच्या निवासी जिल्ह्यात किंवा निवासी जिल्ह्याचा ज्या महसूल विभागात अंतर्भाव होतो त्या महसूल विभागातील त्यांच्या पसंतीच्या ठिकाणी एक सदनिका विनामुल्य मंजूर करण्यात यावी. ज्या ठिकाणी म्हाडाची योजना असेल तेथे त्या योजनेअंतर्गत एक सदनिका विनामुल्य मंजूर करता यावी. जर त्यांना देण्यावरील सदनिका उपलब्ध नसेल तर त्यांना अनुज्ञेय असलेल्या क्षेत्रफळानुसार रु.३००० प्रति चौ.फू.चा दराने रोख रक्कम अदा करण्यात यावी. सदनिकेसाठी येणारा स्टॅम्प ड्युटी /रजिस्ट्रेशनचा खर्च शासनातर्फे करण्यात येईल. सदनिका वितरण करण्याच्या अटी व शर्ती खालील प्रमाणे राहतील.

१. वर्ग-"अ"च्या अधिका-यांच्या कुटुंबियासाठी १००० चौ.फूट क्षेत्रफळाचे घर.
२. वर्ग-"ब"च्या अधिका-यांच्या कुटुंबियासाठी ८०० चौ. फूट क्षेत्रफळाचे घर.
३. वर्ग-"क"च्या अधिका-यांच्या कुटुंबियासाठी ७५० चौ. फूट क्षेत्रफळाचे घर.
४. वर्ग-"ड"च्या अधिका-यांच्या कुटुंबियासाठी ६०० चौ. फूट क्षेत्रफळाचे घर.

ब) ज्या कर्मचा-यांचे कुटुंबिय शासकीय सदनिकेत राहत आहेत त्यांना त्या घराचा ताबा नवीन सदनिका मिळतेपर्यंत किंवा ३ वर्षे यापैकी जे उशिरा घडेल तोपर्यंत ठेवता येईल. यासाठी त्यांना वैयक्तिकरित्या अर्ज करण्याची आवश्यकता राहणार नाही.

क) कुटुंबातील एका व्यक्तीला नोकरी :-

संघाच्या शासकीय धोरणानुसार अनुकंपा तत्वावर "फ" व "ड" वर्गांमध्ये नोकरी देता येते. सदर धोरण शिथिल करून शैक्षणिक अर्हता व पात्रतेनुसार त्याप्रमाणे शहीद पोलीस कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांपैकी एकाना वर्ग-"अ" किंवा वर्ग-"ब" मध्ये अनुज्ञेय उच्चतम वर्गात शुद्धा शासकीय नोकरीत सांगवून घेतलं येईल.

द) सानुग्रह अनुदान :-

विरगती प्राप्त झालेल्या सर्व पोलीस अधिकारी /कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचा-यांच्या कायदेशीर वारसदारांच्या रांकुक्त नावाने रुपये २५.०० लाखाचे सानुग्रह अनुदान मुदत ठेव म्हणून देण्यात

येईल. सदर निधी १० वर्षांपर्यंत त्यांना काढता येणार नाही. व्याज रक्कम दर महिन्याला घेता येईल. त्यामुळे दि. १६.३.२००५ च्या शासन निर्णयान्वये, मृत्यू पावलेल्यांच्या चारसास धावयाची रक्कम देय राहणार नाही. मात्र दि. १६.०३.२००५ च्या शासन निर्णयान्वये नक्षलविरोधी कारवाईत/नक्षलयादी इत्यात कायमचे अपंगत्व आलेल्या किंवा जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांना नुकसान भरपाईची रक्कम देय राहिल.

ह) भोफत शिक्षण :-

वीरभरण पावलेल्या पोलीसांच्या/गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांच्या २ अपत्त्यांचा देशांतर्गत शाळा, महाविद्यालयीन शिक्षणाचा खर्च शासनातर्फे करण्यात येईल. ही सयलत पदव्युत्तर स्तरापर्यंत राहिल. यामध्ये व्यावसायिक/अभियांत्रिकी/वैद्यकीय किंवा व्यवस्थापकीय शिक्षणाचाही समावेश राहिल.

१. शासाठी येणारा अंदाजित खर्च :-

शासाठी रुपये ०८.०९५ कोटीचा खर्च अंदाजित असून तो खालील प्रमाणे राहिल:-

१. सदनिकेची किंमत रुपये ३००० प्रति. चौ.फूट प्रमाणे १८.०० लक्ष ते ३०.०० लक्ष
  २. सानुग्रह अनुदान प्रत्येकी रुपये २५.०० लक्ष
  ३. शिक्षण खर्च प्रत्येकी रुपये १०.०० लक्ष
- प्रत्येक कुटुंबामागे येणारा अंदाजित खर्च रुपये ५५ लक्ष.

२. अंमलबजावणी :-

प्रत्येक घटकासाठी संबंधित विभाग विस्तृत शासन निर्णय निर्गमित करतील. त्याच त्याची अंमलबजावणी होईल याची दक्षता घेतील. विभागाच्या संबंधित बाबी खालील प्रमाणे आहेत.

घटक १ :- सदनिका : गृह निर्माण विभाग .

घटक २ :- अनुकंपा तत्वावर शासकीय सेवेत नियुक्ती : सामान्य प्रशासन विभाग

घटक ३ :- माफत शिक्षण : शालेय शिक्षण विभाग, उच्च व तंत्रशिक्षण व

शिक्षण विभाग.

अ) मृत्यूमुखी पडलेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांचे पार्थीव देह त्यांच्या कुटुंबियांना त्यांच्या इच्छेनुसार ज्या ठिकाणी घेऊन जावयाचे असेल त्या ठिकाणापर्यंत विमान, रेल्वे, बस व

ॐम्बुलन्स हत्यादी सर्व प्रकारच्या वाहनाद्वारे नेण्याचा सर्व खर्च शासनातर्फे करण्यात यावा. पाचिव
देहाबरोबर एका व्यक्तीला आप्पासादी येणारा खर्च शासनातर्फे देण्यात येईल.

ब) मृत्यूमुठ्ठी पडलेल्या सर्व पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांच्या
अभ्यंकरासाठी येणारा खर्च राज्य शासनातर्फे देण्यात येईल.

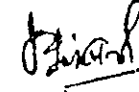
क) जठमी पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांच्या औषधोपचाराचा व
शास्त्रक्रियेचा रुग्णालयातील सर्व खर्च राज्य शासनातर्फे देण्यात येईल.

४. दि. ०१.०२.२००९ च्या नक्षलविरोधी कारवाईत/नक्षलवादी हत्यात एकूण १५ पोलीस
अधिकारी/कर्मचारी (१ पोलीस उप निरीक्षक व इतर सर्व पोलीस कर्मचारी) शहीद झाले असून त्यांना
सानुग्रह अनुदानापोटी प्रत्येक मृत कर्मचा-याभागे रुपये २५.०० लक्ष याप्रमाणे एकूण १५ मृत
कर्मचा-यांकरिता रु. ३.७५ कोटी इतकी रक्कम आकस्मिक निधीतून मंजूर करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ७३/व्यय७,

दि. ४.२.२००९ अन्वये दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार घ नांवाने.

(म. घ. कांबळे)

उप सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

अपर मुख्य सचिव (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

अपर मुख्य सचिव (महसूल व वन विभाग), मंत्रालय, मुंबई.

अपर मुख्य सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या पात्र कट्टीव्यांना
अनुकंपा नियुक्ती देण्यासाठी कमाल
वयोमर्यादेचा व टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण
होण्याचा निकष सुधारित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग.

शासन निर्णय क्रमांक :- अकंपा-१०१०/प्र.क्र. ३०८/१०/आठ.

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,

दिनांक :- ६.१२.२०१०

- वाचा :-
१. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क्र.अकंपा-१०१५/प्र.क्र.३४-अ/आठ, दि.२३.८.१९९६
  २. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क्र.अकंपा-१०१८/प्र.क्र.३५/१८/आठ, दि.१०.३.१९९८
  ३. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क्र.अकंपा-१००४/प्र.क्र.५१/आठ, दि.२२.८.२००५
  ४. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क्र.अकंपा-१००७/१२९५/प्र.क्र.१८१/आठ, दि.२३.४.२००८
  ५. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क्र.निकष-१०१०/प्र.क्र.०८/१६-अ, दि.६.१०.२०१०

प्रस्तावना :- शासकीय कर्मचाऱ्यांसाठी असलेल्या प्रचलित अनुकंपा नियुक्ती योजनेमध्ये शा.नि.दि.२२.८.२००५ व दि.२३.४.२००८ अन्वये अनुकंपा नियुक्तीसाठी कमाल वयोमर्यादा ४० वर्षे इतकी विहित करण्यात आलेली आहे. या कमाल वयोमर्यादेच्या अटीमुळे प्रतीक्षासूचीवरील उमेदवारांची नावे नियुक्ती मिळण्यापूर्वीच वयाभिक्यामुळे वारळणी जात असल्याने सक्षम वयोमर्यादेत वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. याबाबतच्या प्रस्तावावर सर्वोच्च विचार करून अनुकंपा नियुक्तीच्या प्रचलित योजनेमधील नियुक्तीसाठी असलेल्या कमाल वयोमर्यादेचा व टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासंबंधी गतीय सद्यस्थितीत अस्तित्वात असलेल्या तरतूदी आधारेणून करून घ्यावी याबाबत सुधारित तरतूदी लागू करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

- १) शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या पात्र कट्टीव्यांना अनुकंपा नियुक्ती देण्यासाठी या आधी असलेल्या ४० वर्षे हा कमाल वयोमर्यादेत वाढ करण्यात येत असून ती आता अद्याप ४५ वर्षे इतकी राहिल.
- २) अनुकंपा तत्वावर लिपीक-टंकलेखक पदावर नियुक्ती देण्यात आलेल्या उमेदवारांना टंकलेखनाचे विहित योग्यतेचे शासकीय वैशिष्ट्य प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्यासाठी सध्या असलेली २ वर्षे ही मुदत कमी करून ती आता नियुक्तीच्या दिनांकापासून ०६ महिने इतकी करण्यात येत आहे.
- ३) हे आदेश दि.१.१०.२०१० पासून लागू राहतील.

अनुकंपा नियुक्ती योजनेसंदर्भातील यापूर्वी घडोबळी काढलेल्या शासन निर्णयांमध्ये उल्लेखित करण्यात आलेले उमेदवारी सुधारित तरतूदी या केवळ शासकीय कर्मचाऱ्यांपुरत्याच सीमित आहेत. सदर तरतूदी या

Unique No. 201209241133370100

नक्षलवादी/आतंकवादी/दरोडेखोर/समाज
विघातक/जीव घोक्यात घालून प्रत्यक्ष कर्तव्य
बजावताना मृत्युमुखी पडलेल्या अधिकारी/
कर्मचा-याच्या पात्र कुटुंबीयास प्राधान्याने
अनुकंपा नियुक्ती देण्याबाबत.

प्रति, सहाय्य

वि.पो. मा.प्र. (अ.प्र.)

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शुध्दीपत्रक : क्र. अकंपा-१०१२/प्र.क्र. २०४/आठ
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १७ सप्टेंबर, २०१२

संदर्भ-शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र. अकंपा-१००६/प्र.क्र. १७४/०६/आठ, दिनांक १७/७/२००७

शुध्दीपत्रक:

संदर्भाधीन शासन निर्णयातील अनुक्रमांक १ येथील तरतूद खालील प्रमाणे वाचावी,

१) "गट अ/ब/क/ड मधील शासकीय अधिकारी अथवा कर्मचा-यास नक्षलवादी/ आतंकवादी/ दरोडेखोर/समाज विघातक यांच्या हत्यात/कारवाईत मृत्यू आल्यास अथवा शासन सेवेत कार्यरत असताना स्वतःचा जीव घोक्यात घालून प्रत्यक्ष कर्तव्य बजावत असताना मृत्युमुखी पडल्यास, अशा अधिका-यांच्या व कर्मचा-यांच्या कुटुंबीयातील पात्र व्यक्तीस, अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती देताना, त्यांचे नांव अनुकंपाधारकांच्या सामान्य प्रतीक्षासूचीमध्ये न घेता, त्यांची वेगळी यादी करून पद उपलब्ध असल्यास, रिक्त पदांच्या ५ टक्के पर्यायेची अट शिथिल करून त्यांना सर्व प्राथम्याने अनुकंपा नियुक्ती देण्यात यावी."

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

अ. द. जोशी

(अ. द. जोशी)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. राज्यपालांचे सचिव, मलबार हिल मुंबई.
मा. मृत्तमंत्रा यांचे प्रधान सचिव,
मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.

D) Corregendam.lwp

अनुकंपा नियुक्ती धोरणातील तरतूदीमध्ये
सुधारणा--विवाहित मुलीस अनुकंपा
नियुक्तीस पात्र ठरविणेबाबत

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: अकंपा १०१३/प्र.क्र.८/आठ

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

तारीख: २६ फेब्रुवारी, २०१३.

वाचा --

- १) शासन निर्णय क्रमांक: सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१०१३/२३३५/ प्र.क्र.१०/
१३/आठ, दिनांक २६/१०/१९९४
- २) शासन निर्णय क्रमांक: सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१०१५/ प्र.क्र.३४अ/आठ,
दिनांक २३/८/१९९६
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१००६/ प्र.क्र. १७४/०६/आठ,
दिनांक १७/७/२००७

प्रस्तावना --

संदर्भाधिन क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये अनुकंपा नियुक्तीची सुधारित योजना अंमलात आली. अनुकंपा नियुक्तीसाठी पात्र कुटुंबीयांमध्ये दिवंगत राज्य शासकीय कर्मचा-याची पत्नी/पत्नी, मुलगा किंवा अविवाहित मुलगी अथवा मृत्युपूर्वी कायदेशीररीत्या दत्तक घेतलेला/घेतलेली मुलगा/अविवाहित मुलगी, दिवंगत शासकीय कर्मचा-याचा मुलगा हयात नसेल व त्याच्या कुटुंबातील पात्र नातेवाईका व्यतिरिक्त अन्य कोणीही अनुकंपा नियुक्तीसाठी पात्र नसेल तर त्याची सून, केवळ अविवाहित शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत त्यांच्यावर सर्वस्वी अवलंबून असणारा भाऊ किंवा अविवाहित बहीण, घटस्फोटीत/परित्यक्ता/विधवा मुलगी/बहीण ही नियमानुसार नेमणुकीस पात्र नातेवाईक मानण्यात

येतात. यानुसार कर्मचा-याची विवाहित मुलगी ही अनुकंपा नियुक्तीसाठी अपात्र समजण्यात येत होती. या संदर्भात श्रीमती अपर्णा झांबरे विरुद्ध सहायक अधीक्षक अभियंता, कृष्णा कोयना उपसा सिंचन प्रकल्प मंडळ व इतर प्रकरणी मा. उच्च न्यायालय, मुंबई / मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाच्या पार्श्वभूमीवर अनुकंपा नियुक्तीसाठी विवाहित मुलीला पात्र ठरविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. या अनुषंगाने शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय—

दिवंगत राज्य शासकीय कर्मचा-याच्या कुटुंबामध्ये फक्त विवाहित मुलगी हे एकमेव आपत्य असल्यास किंवा त्यांचे कुटुंब फक्त विवाहित मुलीवर अवलंबून असेल अशा प्रकरणी दिवंगत शासकीय कर्मचा-याची विवाहित मुलगी ही अनुकंपा नियुक्तीसाठी पात्र राहिल.

२) अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती देताना त्या उमेदवाराकडून (विवाहित मुलीच्या बाबतीत तिच्यासह तिच्या पतिकडूनही) दिवंगत शासकीय कर्मचा-याच्या कुटुंबीयांचा तो/ती सांभाळ करील असे प्रतिज्ञापत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. मात्र अनुकंपा तत्वावर एकदा नियुक्ती मिळाल्यानंतर तो/ती (उमेदवार) कुटुंबीयांचा सांभाळ करित नसल्याचे आढळल्यास त्याची/तीची शासन सेवा तात्काळ समाप्त करण्यात यावी. तरी यासंदर्भात आवश्यक हमीपत्र (undertaking) नियुक्तीपूर्वी यापुढे उमेदवारांकडून स्टॅप पेपरवर घेण्यात यावे.

अविवाहित मुलीला अनुकंपा नियुक्ती मिळाल्यानंतर तिचा विवाह झाल्यास विवाहाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत तिच्या पतिकडूनही तसे हमीपत्र घेण्यात यावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३०२२६१६३३०६५३०७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

PATIL
SHRIKANT P

Digitally signed by PATIL SHRIKANT P
DN: cn=Government of Maharashtra, ou=CAO, postalCode=400012, st=Maharashtra, cn=PATIL SHRIKANT P
Date: 2018.02.27 17:26:58 +05'30'

(श्री. प्र. पाटील)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव, मलबार हिल मुंबई,
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
४. मा.मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
५. सर्व विधान सभा सदस्य/विधान परिषद सदस्य.
६. मा.मुख्य सचिव
७. सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
८. सर्व मंत्रालयीन विभाग,
९. प्रबंधक मूळ शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
१०. प्रबंधक अपिल शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
११. प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
१२. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने),
१३. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय (विधानसभा) मुंबई,
१४. सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, (विधान परिषद), मुंबई,
१५. सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई,

अनुकंपा नियुक्तीसाठी विहित कलेल्या
पदांच्या मर्यादेत वाढ.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: अकंपा -१०१४/प्र.क्र. ३४/आठ

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादान कामा रोड,

मंत्रालय, मंबई ४०० ०३२.

दिनांक: १ मार्च, २०१४

वाचा :-

शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र. अकंपा-१००४/प्र.क्र. ५१/ २००४/आठ, दिनांक
२२/८/२००५.

प्रस्तावना :-

संदर्भाधीन शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, दिनांक २२/८/२००५ अन्वये अनुकंपा नियुक्तीसाठी गट 'क' आणि 'ड' मध्ये प्रतिवर्षी रिक्त होणा-या पदांच्या ५ % पदांची मर्यादा विहित करण्यात आली आहे. या मर्यादेमुळे अनुकंपाधारकांना प्रत्यक्ष नियुक्ती मिळण्यासाठी प्रदीर्घकाळ प्रतीक्षा करावी लागत असल्याचे आढळून आल्याने प्रती वर्षी रिक्त होणा-या पदांच्या ५ % पदांच्या मर्यादेत सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. या बाबीचा साकल्याने विचार करून शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

संदर्भाधीन शासन निर्णय दिनांक २२/८/२००५ अन्वये अनुकंपा नियुक्तीसाठी गट 'क' आणि 'ड' मध्ये प्रती वर्षी रिक्त होणा-या ५ % मर्यादेमध्ये वाढ करून ती गट 'क' आणि 'ड' मधील प्रती वर्षी रिक्त होणा-या पदांच्या १० % इतकी करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. या वाढीव मर्यादेचा एक वर्षानंतर फेब्रु-आढवा घेण्यात यावा.

संदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०३०११८१२२९९२०७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नाविते.

JOSHI

ANIL D

Digitally signed by JOSHI ANIL D
DN: cn=, o=Government of
Maharashtra, ou=GAD,
postalCode=400032,
serialNumber=1051915,
c=IN
Date: 2014.03.01 18:19:15
+05'30

अ. द. जोशी

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, मलबार हिल, मुंबई.

२०१

अनुकंपा तत्वावर लिपीक-टंकलेखक पदावर नियुक्ती करतांना उमेदवाराने टंकलेखन अर्हता प्रमाणपत्र सादर करण्याच्या मुदतीमध्ये वाढ करणे व काही अधिकार मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागप्रमुखांना देणे.

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : अकंपा -१०१४/प्र.क्र. १६४ /आठ

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड, मंत्रालय, मंबई ४०० ०३२.

दिनांक : २० मे, २०१५.

- वाचा :
१. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१०१३/२३३५/प्र.क्र.१०/१३/ आठ, दिनांक २६/१०/१९९४
  २. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१०१५/ प्र.क्र. ३४-अ /आठ, दिनांक २३/८/१९९६
  ३. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१००४/प्र.क्र. ५१/ २००४/आठ, दिनांक २२/८/२००५
  ४. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१०१०/प्र.क्र.३०८/१०/ आठ, दिनांक ६/१२/२०१०

प्रस्तावना :

शासकीय सेवेत असताना दिवंगत झाल्यास किंवा गंभीर आजार, अपघात यामुळे शासकीय सेवा करण्यास वैद्यकीय दृष्ट्या कायमचा असमर्थ ठरल्यामुळे रुग्णता निवृत्त झाल्यास त्याच्या कुटुंबावर ओढवणाऱ्या आर्थिक आपत्तीत कुटुंबियांना तातडीने मदत मिळण्याच्या उद्देशाने सुरु केलेल्या अनुकंपा नियुक्ती योजनेत दिनांक २६/१०/९४ व त्यानंतर वेळोवेळी सुधारणा करण्यात आल्या. सध्या गट -क व -ड मध्ये कार्यरत असताना दिवंगत झालेल्या राज्य शासकीय कर्मचा-यांच्या पात्र कुटुंबीयांना अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती दिली जाते. अनुकंपा तत्वावर लिपीक - टंकलेखक पदावर नियुक्ती दिलेल्या उमेदवारांना सध्या नियुक्तीपासून ६ महिन्यांच्या कालावधीत विहित टंकलेखन अर्हता प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे. काही न्यायालयीन प्रकरणी मा. न्यायाधिकरणाने दिलेल्या निर्णयानुसार ही मुदत वाढविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती तसेच दि. ७/१०/२०१४ रोजी मा. मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या वरिष्ठ सचिव समितीच्या बैठकीदरम्यान मा. मुख्य सचिव यांनी दिलेल्या निदेशानुसार काही अधिकार संबंधीत मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागाच्या विभागप्रमुखांना देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. यानुसार शासन आता पुढील प्रमाणे आदेश देत आहे.

शासन निर्णय :

१. अ) टंकलेखन अर्हता प्रमाणपत्र सादर करण्यास मुदतवाढ देणे :-

शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, दिनांक ६/१२/२०१० नुसार अनुकंपा तत्वावर लिपिक-टंकलेखक पदावर नियुक्ती मिळाल्यानंतर ६ महिन्यांच्या आत विहित वेगमर्यादेचे टंकलेखन प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे. परंतु महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेकडून एका वर्षातून २ वेळा (मे व नोव्हेंबर) टंकलेखन परीक्षा आयोजित केली जाते. सदर परीक्षेस पात्र होण्यासाठी ४ महिन्यांचे प्रशिक्षण पूर्ण करावे लागते. त्यामुळे ६ महिन्यांच्या आत काही उमेदवार असे प्रमाणपत्र सादर करू शकत नाहीत. सबब अनुकंपा तत्वावर लिपिक-टंकलेखक पदावर नियुक्त झालेल्या उमेदवारांना विहित वेगमर्यादेचे टंकलेखन अर्हता प्रमाणपत्र सादर करण्यासाठी ६ महिने असलेली मुदत वाढवून २ वर्षे इतकी करण्यात येत आहे.

अनुकंपा तत्वावर लिपिक-टंकलेखक पदावर नियुक्ती दिलेल्या व शासन निर्णयाच्या दिनांकापर्यंत नियुक्तीपासून २ वर्षे पूर्ण न झालेल्या उमेदवारांनाही सदर प्रमाणपत्र सादर करण्यासाठी उमेदवारांच्या नियुक्तीपासून २ वर्षे इतकी मुदत देण्यात येत आहे.

६ महिन्यांच्या कालावधीत सदर प्रमाणपत्र सादर न केल्याने ज्या उमेदवारांच्या लिपिक-टंकलेखक पदावरील सेवा समाप्त केल्या आहेत त्यांनाही लिपिक - टंकलेखक पदावरील नियुक्तीच्या दिनांकापासून २ वर्षात सदर प्रमाणपत्र सादर करण्याची मुभा द्यावी. अशा उमेदवारांनी सदर प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतर लिपिक - टंकलेखक पदावरील अनुपस्थित कालावधीचे कोणतेही वेतन विषयक लाभ न देता सेवा सातत्यासह लिपिक - टंकलेखक पदावर पुनःस्थापित करण्यात यावे.

ब) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, दि. २३.०८.१९९६ मध्ये नमूद केल्यानुसार आस्थापना अधिका-याने अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीच्या योजनेची माहिती शासकीय कर्मचा-याच्या मृत्यूनंतर १५ दिवसानंतर किंवा कुटुंब निवृत्तीवेतनाची कागदपत्रे पाठविताना शासकीय कर्मचा-याच्या कुटुंबियांना त्वरीत उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे तसेच दिवंगत शासकीय कर्मचा-याचा पात्र वारसदार सज्जान नसेल तर तो सज्जान झाल्यानंतर एक वर्षाच्या आत अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीसाठी अर्ज करू शकेल मात्र तो सज्जान झाल्यावर त्याने असा अर्ज करणे अपेक्षित आहे हे देखील कुटुंब निवृत्तीवेतन धारकाला कुटुंब निवृत्तीवेतनविषयक कागदपत्रांची पूर्तता करतेवेळी लेखी कळविणे संबंधित आस्थापना अधिका-यावर बंधनकारक राहिल.

क) अनुकंपा तत्वावरील प्रतीक्षासूचीवरील उमेदवाराचे निधन झाल्यास त्याऐवजी कुटुंबातील अन्य पात्र वारसदाराचा समावेश अनुकंपा नियुक्तीच्या प्रतीक्षासूचीत करणे:-

कर्मचा-याच्या मृत्यूनंतर त्याच्या पात्र कुटुंबीयांचे नांव अनुकंपाधारकांच्या प्रतीक्षासूचीमध्ये घेतल्यानंतर त्याच्याऐवजी अन्य पात्र वारसदाराचे नांव प्रतीक्षासूचीमध्ये घेतले जात नाही. म्हणजेच प्रतीक्षासूचीमधील नांव बदलण्याची तरतूद सध्याच्या धोरणात नाही.

परंतु प्रतीक्षासूचीवरील उमेदवाराचेच निधन झाल्यास प्रतीक्षासूचीतील उमेदवाराऐवजी त्याच्या कुटुंबातील अन्य पात्र उमेदवाराचे नांव अनुकंपाधारकांच्या प्रतीक्षासूचीमध्ये मूळ उमेदवाराच्या प्रतीक्षासूचीतील दिनांकाला घेतले जाईल. मात्र नव्या उमेदवाराचे वय सदर दिनांकाला १८ वर्षांपेक्षा जास्त

असावे. जर नव्या उमेदवाराचे वय मूळ उमेदवाराच्या प्रतीक्षासूचीतील दिनांकास १८ वर्षांपेक्षा कमी असेल तर, नव्या उमेदवाराचे नांव त्याला ज्या दिवशी १८ वर्षे पूर्ण होतील त्या दिनांकास घेण्यात यावे.

ड) अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीसाठी पात्र वारसदाराला अर्ज सादर करण्यास २ वर्षांपर्यंतचा विलंब क्षमापित करण्याबाबत:-

शासकीय कर्मचा-यांच्या मृत्यूनंतर १ वर्षांच्या आत अनुकंपा नियुक्तीसाठी पात्र वारसदाराने अर्ज सादर करणे आवश्यक आहे. तथापि १ वर्षानंतर २ वर्षे इतक्या कालावधीपर्यंत (मृत्यूच्या दिनांकापासून ३ वर्षांपर्यंत) अर्ज सादर करण्यास विलंब झाल्यास असा विलंब क्षमापित करण्याचे अधिकार संबंधीत मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांच्या विभागप्रमुखांना देण्यात येत आहेत.

दिवंगत शासकीय कर्मचा-यांच्या अज्ञान उमेदवाराच्या बाबतीत तो उमेदवार सज्ञान झाल्यावर त्याला अनुकंपा नियुक्तीसाठी अर्ज सादर करण्यास १ वर्षांपेक्षा अधिक २ वर्षांपर्यंत (सज्ञान झाल्याच्या दिनांकापासून ३ वर्षांपर्यंत) इतका विलंब झाल्यास असा विलंब क्षमापित करण्याचे अधिकार संबंधीत मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांच्या विभागप्रमुखांना देण्यात येत आहेत.

२. अनुकंपा नियुक्ती धोरणातील याशिवाय अन्य कोणत्याही अटी/शर्ती शिथिल करण्याचे अधिकार मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागप्रमुखांना राहणार नाहीत.

३. सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या ... या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०५२०१६४०३११४०७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

Surve Rajendra
K

Digitally signed by Surve Rajendra K
DN: CN = Surve Rajendra K, C = IN,
S = Maharashtra, O = Mantralaya
Canteen, OU = Mantralaya Canteen
Date: 2015.05.20 16:43:42 +05'30'

(राजेंद्र सुर्वे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, मलबार हिल मुंबई,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
३. मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
४. सर्व विधान सभा सदस्य/विधान परिषद सदस्य.
५. मा. मुख्य सचिव
६. सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
७. सर्व मंत्रालयीन विभाग,
८. प्रबंधक मूळ शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई.
९. प्रबंधक अपिल शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
१०. प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.

११. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने),
१२. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय (विधानसभा) मुंबई,
१३. सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, (विधान परिषद), मुंबई,
१४. सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, नवीन प्रशासन भवन, मुंबई,
१५. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई,
१६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, मुंबई,
१७. महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई,
१८. महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर,
१९. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
२०. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
२१. मुख्य लेखा परीक्षक (निवासी लेखे), कोकण भवन, नवी मुंबई,
२२. सर्व विभागीय आयुक्त/सर्व जिल्हाधिकारी,
२३. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
२४. निरनिराळ्या मंत्रालयीन विभागांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,
२५. सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने,
२६. निवड नरती.

अनुकंपा नियुक्तीसाठी विहित केलेली
प्रतिवर्षी रिक्त होणा-या पदांच्या १०% ची
मर्यादा चालू ठेवण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : अकंपा-१२१७/प्र.क्र. ४६ /आठ
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : ०३ मे, २०१७.

- वाचा :**
१. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१००४/प्र.क्र. ५१/ २००४/आठ,
दिनांक २२/८/२००५
  २. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१०१४/प्र.क्र. ३४/ आठ,
दिनांक १/३/२०१४
  ३. शासन पुरक पत्र, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१०१४/प्र.क्र.३४/ आठ,
दिनांक २/५/२०१४
  ४. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१०१४/प्र.क्र.१२७/ आठ,
दिनांक २०/६/२०१५
  ५. शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.संकिर्ण-१०१५/प्र.क्र.४१/ अर्थ-१,
दिनांक २/६/२०१५
  ६. शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.संकिर्ण-१०१५/प्र.क्र.४१/ अर्थ-१,
दिनांक २३/९/२०१५
  ७. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.अकंपा-१२१५/प्र.क्र.४७/ आठ,
दिनांक २८/१०/२०१५

प्रस्तावना :

अनुकंपा नियुक्ती साठी गट- क आणि गट- ड मध्ये प्रतीवर्षी रिक्त होणा-या पदांच्या ५% पदांची मर्यादा संदर्भाधीन शासन निर्णय क्र. १ अन्वये विहित करण्यात आली होती. सदर ५% ची मर्यादा वाढवून ती एक वर्षासाठी १०% इतकी संदर्भाधीन क्रमांक २ येथील दिनांक ०१.०३.२०१४ च्या शासन निर्णयान्वये, करण्यात आली. संदर्भाधीन शासन निर्णय क्र. ७ अन्वये सदर १०% ची मर्यादा दि. २८.०२.२०१७ पर्यंत चालू ठेवण्याबाबतचा निर्णय तसेच संदर्भाधीन शासन निर्णय क्र. ५ व ६ च्या अनुषंगाने पदभरतीवरील निर्बंध असेपर्यंत गट-क व गट-ड संदर्गातील एका वर्षात भरण्यास मान्यता असलेल्या रिक्त पदांच्या १०% पदे ही अनुकंपा नियुक्तीने भरण्याबाबतचा निर्णय घेण्यात आला. अनुकंपा नियुक्तीसाठी विहित केलेली प्रतिवर्षी रिक्त होणा-या पदांच्या १०% ची मर्यादा दि. ०१.०३.२०१७ पासून पुढे चालू ठेवण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. तसेच उपरोक्त संदर्भाधीन क्र. (५) व (६) येथील शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने पदभरतीवरील निर्बंध विचारात घेता शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :

संदर्भाधीन क्रमांक २ येथील दिनांक ०१.०३.२०१४ च्या शासन निर्णयान्वये अनुकंपा तत्वावरील नियुक्तीसाठी प्रतीवर्षी रिक्त होणा-या पदाच्या १०% ची असलेली मर्यादा दिनांक ०१.०३.२०१७ पासून पुढे २ वर्ष (दिनांक २८.०२.२०१९ पर्यंत) चालू राहिल.

तथापि संदर्भाधीन क्र. (५) व (६) येथील शासन निर्णयानुसार पदभरतीवरील असलेले निर्बंध विचारात घेता प्रस्तुत निर्बंध असेपर्यन्त गट-क व गट-ड संवर्गातील एका वर्षात भरण्यास मान्यता असलेल्या रिक्त पदांच्या १०% पदे ही अनुकंपा नियुक्तीने भरण्यात यावीत.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०५०३१५५२५५०२०७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने सांक्षकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

Subhash
Hanmant
Umaranikar

Digitally signed by Subhash Hanmant Umaranikar
DN: c=IN, o=Government of Maharashtra, ou=Secretary
Administration, postalCode=400032, st=Maharashtra, cn=Subhash Hanmant Umaranikar, email=Subhash.Hanmant.Umaranikar@maharashtra.gov.in
serialNumber=599, reason=I have signed this document
with my personal key
Date: 2017.05.01 13:54:11 +0530

(सु.ह. उमराणीकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, मलबार हिल मुंबई,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
३. मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
४. सर्व सन्माननीय विधान सभा सदस्य/विधान परिषद सदस्य.
५. मा. मुख्य सचिव
६. सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
७. सर्व मंत्रालयीन विभाग,
८. प्रबंधक मूळ शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
९. प्रबंधक अपिल शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
१०. प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.
११. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने),
१२. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय (विधानसभा) मुंबई,
१३. सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, (विधान परिषद), मुंबई,
१४. सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, नवीन प्रशासन भवन, मुंबई,
१५. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई,
१६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, मुंबई,
१७. महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई,
१८. महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर,